

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ

बी.ए.योग

व्दितीय वर्ष

योगतत्त्वज्ञान (तृतीय सत्र)

प्र. १. योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

१. सांख्य दर्शनात एकूण----- तत्त्वे आहेत.

अ) २४ ब) २५ क) २३ ड) २०

२. सांख्य तत्त्वज्ञानाचे रचिता ----- आहेत.

अ) पतंजलि ब. गौतम क. जैमिनी ड. कपिलमुनी

३. योग दर्शनातील २६ वे तत्त्व ----- हे आहे.

अ) आकाश ब) नाक क) ईश्वर ड) महत्

४. ओंकाराला रथाचे रूपक ----- या उपनिषदात दिले आहे.

अ) तैत्तरीय ब) मुण्डक क) कठ ड) केन

५. प्रेक्षा ध्यान पद्धती ----- यांची आहे.

अ) बौद्ध ब) हिंदू क) जैन ड) मुस्लिम

६. राजयोग पोहोचण्यासाठी ----- ही शिडी आहे.

अ) हठयोग ब) नादयोग क) अष्टांगयोग ड) क्रियायोग

७. कुंडलिनी योग ----- या योगानंतर येतो.

अ) अष्टांगयोग ब) लययोग क) हठयोग ड) राजयोग

८. पंचकोषापैकी दुसरा कोष ----- हा आहे.

अ) आनंदमय ब) प्राणमय क) मनोमय ड) विद्यानमय

९. ओंकाराचे एकूण ----- चरण आहेत.

अ) ३ ब) २ क) ४ ड) ५

१०. बुद्ध होण्यासाठी एकूण ----- स्थित्यंतरातून जावे लागते.

अ) ९ ब) ८ क) १० ड) ५

प्र. २) टीपा लिहा (कोणत्याही दोन)

(१०)

१. विपश्यना ध्यान पद्धती
२. बोधिसत्व
३. नादयोग
४. पंचकोष

प्र. ३) सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)

(१०)

१. आनंदमीमांसा कोणत्या उननिषदात सांगितली आहे? तिच्यावर सविस्तर टीपा लिहा.

२. नादानुसंधान प्रक्रिया स्पष्ट करा.
३. प्रकृती - पुरुष संकल्पना स्पष्ट करा.
४. जपयोग संकल्पना स्पष्ट करा.

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH

B.A.YOGA SECOND YEAR (2019-20)

YOGA TATVDHAYAN (THIRD SEM)

Q.1. Fill in the blanks with the correct word from the (10) bracket.

1) There are in all ----- elements in Sankhya Darshan.

a) 24 b) 25 c) 23 d) 20

2) ----- is the founder of sankhya philosophy.

a) Patanjali b) Gautam c) Gemini d) Kapil

3) The 26th element of Yog Darshan is -----

a) 'Aakash' b) Nose c) 'Eshwar' d) 'Mahat'

4) The metaphor of a chariot is used for 'Omkar' in ----- upnishad.

a) Titariya b) Mundak c) Kath d) Ken

5) Preksha is the meditation pattern of the -----

a) Buddhas b) Hindus c) Jains d) Muslim

6) ----- is the stepping stone to reach Rajyog.

a) Hathyog b) Nadyag c) Ashtanyog d) Kriya yog

7) Kundalini yog comes after -----

a) Ashtanyog b) Layyog c) HathYog d) Rajyog

8) The second 'Kash' of panchkarsh is----- kosha.

a) Anandmaya b) Pranamaya c) Manomaya d) Vidhnyanmaya

9) There are in all ----- steps in Omkar.

a) 3 b) 2 c) 4 d) 5

10) To become the enlightened one, a person has to pass through----- transitions.

a) 9 b) 8 c) 10 d) 5

Q. 2. Write short notes on (Any 2) (10)

1) The style of vipashanya Dhyana

2) Bodhi Satva

3) Nadiyoga

4) Panchkash

Q.3. Answer in detail (Any 2) (10)

1) In which Upanishad is 'Anand mīmāṃsā' told or mentioned? Write in detail.

2) Explain 'Nādanusandhan' process in detail.

3) Explain in detail the concept of 'Prakṛiti – Puruṣa'.

4) Explain in detail the concept of 'Japa Yoga'.

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ

विशारद (बी.ए) योग

पुढील वर्ष (२०१९ -२०)

योगतत्त्वज्ञान (C04 सत्र)

.....
.

pXn : ÉÝ y0Gy pyay invDn ga;lLya jaga wra|
ÜÉoÝ

ÉÝ ic%atlI sv v%Ica Awav Mh`j | | | | Va%I hoy|

AÝ SmtI bÝ inda kÝ ivkLp DÝ pma`

ÊÝ j| sict km pirpKv ho}n f; d~yasa#I tyar hot Tyala - - - - km
Mh`tat|

AÝ parB2 bÝ sict kÝ i¢yma` DÝ AnarB2

ËÝ Ok inroGI VyKtI Oka idvsat sa2ar`p` - - - - v;a XvasoC7vas krlt
Ast|

AÝ tIs hjar bÝ covIs hjar kÝ p2rax DÝ OkvIs hjar shax

ÌÝ h#yog prprcI s+vat | | | | spdayapasn zalII idst|

AÝ xv bÝ XaaKt kÝ v*`v DÝ na4

ÍÝ ptj lICya mt AapLya pTyk kmaca]gm ha - - - - tn hoto|

AÝ [C7a bÝ vasna kÝ Klx DÝ b2

ÎÝ | | | | Mh`j Jyan h#yogaCya sa2ntn A*3mhais 2I im;v lLya Aaht|

AÝ na4 bÝ is 2 kÝ yogI DÝ kvll

ĬÝ - - - h Xvas moj~yac pirma` Aah|

AÝ ma5a bÝ f3p3BI kÝ ml3r DÝ q0lI

ĐÝ &lXkrakDn h#yogacI iv´a ||||yanI paPt k lI |

AÝ mĬSydna4 bÝ gihnIna4 kÝ inv%Ina4 DÝ gor9na4

ŇÝ |||| Mh`j wasaTmk)an hoy|

AÝ ivkLp bÝ SmtI kÝ ivpyy DÝ inda

ÉoÝ |||| hI sv KlxacI wml Aah|

AÝ Aiwinvx bÝ rag kÝ Aiv´a DÝ AiSmta

pXn : ÊÝ 3Ipa ilha|Üko`TyahI donÝ
ÜÉoÝ

ÉÝ Aiv´c Sv+p

ÊÝ h#yogaCya VyaQya

ĚÝ kwkac pkar

ĬÝ AxKl - Ak*` km

PaXn : ĚÝ sivStr]%r ilha|Üko`TyahI donÝ
ÜÉoÝ

ÉÝ Klx Mh`j kay? t iktI pkarc Aaht?

ÊÝ km h i¢ypasn vg; ks? h sagñ kmis²atac Sv+p 4oDKyat saga|

ĚÝ h#yog Mh`j kay? h#pdlipktlI dha inym Sp*3 kra|

ĬÝ patj l yogatlI pa`ayam skLpna tmCya xBdat maDa|

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH

B.A.YOGA SECOND YEAR (2019-20)

YOGA TATVDHAYAN (FORTH SEM)

Q.1) Fill in the blanks with appropriate word.

(10)

1) Absence of all the vrittis in chitta is known as vritti.

A) Smriti/memory B) Nidra/sleep C) Vikalpa D) Pramana

2) The portion of sanchit karma which resulted in present karma is called ... karma.

A) Prarabdha B) Sanchit C) Kriyamana D) Anarabdha

3) The average person takes breaths a day.

A) Thirty thousand B) Twenty four thousand C) One thousand and five hundred D) Twenty one thousand and six hundred

4) Hathayoga originates from..... cult.

A) Shaiva B) Shakta C) Vaishnav D) Nath

5) According to Patanjali, our every action originates through....

A) Will B) Desire C) Klesh D) Bandha/bondage

6) is one who seek eigh maha siddhis by following hathyoga.

A) Nath B) Siddha C) Yogi D) Kevali

7) is the unit to measure breath.

A) Matra B) Scale C) Meter D) Depth

8) acquired knowledge of hathyoga from Shiva.

A) Matsyendranath B) Gahininath C) Nivrittinath D) Gorakshanath

9) means misapprehension.

A) Vikalpa B) Smriti/memory C) Viparyaya D) Nidra/sleep

10) is the root cause of all other kleshas.

A) Abhinivesh B) Raag/attachment C) Avidya/ignorance D) Asmita/ego

Q.2) Write short notes (Any two)

(10)

1) Nature of Avidya (Ignorance)

2) Definitions of Hathyoga

3) Types of Kumbhak

4) Ashukla(Non good/white)- Akrushna (non bad/black)karmas

Q.3) Answer the following questions in detail. (Any two)

(20)

1) What is Klesha? what are they?

2) How karma(action) is different from activity? by stating this explain shortly the nature of karma siddhanta (theory of action).

3) What is Hathyoga? explain ten yamas as stated in Hathayogapradipika.

4) State in your own words notion of pranayama as discussed in Patanjala yoga.